

Posudek školitele

Diplomant: Tomáš Čapek

Školitel: doc. MgA. Tomáš Töpfer

Název práce: **Herec jako principál**

K základním principům herecké pedagogiky Katedry činoherního divadla DAMU patří výchova adeptů herectví v souboru a k souborovosti. Diplomant v oboru herectví Tomáš Čapek si tento princip osvojil do té míry, že se v ročníkovém ansámblu, ke kterému vedle studentů herectví patří i studenti režie, dramaturgie, ale také scénografie a produkce, stal dokonce souborotvornou autoritou.

Inspirování workshopy, které pro ně zorganizovala katedra a vedoucí ročníku MgA. Daniel Hrbek, PhD., hledali mimo školní úkoly studenti prostor pro zkoumání vlastní kolektivní kreativity prostředky improvizace a autorského divadla, pojmenovávaného dnes devised theatre. Proměna světa a přechod studia do on-line podoby v časech covidové pandemie tento proces tvůrčího osamostatňování (s jistými přirozeně subverzními rysy ve vztahu ke klauzurám interpretačního divadla) akceleroval a umožnil ho tematizovat. Herecké autorství se stalo prostředkem k osvobození se z tísně obtížné situace. Tomáš Čapek se stal organizačním středobodem tohoto úsilí, podchytil přirozené potřeby a směřování svých hereckých kolegů (i kolegů z vyššího ročníku) a praxí společně se všemi zformuloval principy, které se dále rozvíjejí v činnosti divadelního spolku Ductus deferens. Stal se tedy – pod parodistickým pseudonymem Herman Čolek – režisérem a principálem tohoto souboru, který vytvořil tři inscenace, uváděné na malé scéně Švandova divadla.

Z možností, které mu téma diplomové práce nabídlo, rozhodl se diplomant pokusit se pojmenovat a reflektovat právě ony principy, na nichž je soubor založen a které vnitřně organizují jeho tvorbu. Na práci pracoval zcela samostatně. Čapkova magisterská práce se nezabývá ani produkčně organizační prací, které se Čapek musí věnovat, ani příliš jeho režii inscenací, ale hereckou stránkou tohoto divadelně zajímavého snažení. V jednotlivých kapitolách i kapitolkách rozdílného rozsahu a propracovanosti se pokouší popsat a reflektovat postupy a východiska, která považuje pro herectví vyrůstající z improvizace, ale postupně fixované do tvaru, za podstatné. Je zjevné, že se sice zabýval studiem teoretické literatury, ale spíše než o citace autorit se snaží s větším či menším úspěchem o vlastní pojmenování těchto východisek a postupů, lépe řečeno, principů, které jako principál spolku prosazuje v jeho praktické činnosti. Tato snaha o poučenou reflexi vlastní zkušenosti je na této magisterské práci nejcennější.

Pedagogové ročníku samostatné úsilí studentů o generační autorský divadelní výraz nepřehlédli a vytvořili prostor pro jeho realizaci v podobě absolventského projektu Instalace izolace. Ukázalo se, že principy a postupy, o nichž je v Čapkově diplomové práci řeč, se osvědčují i u spolužáků, kteří nejsou součástí souboru Ductus deferens. Tomáš Čapek inscenaci principálsky organizoval a režíroval, sám v ní nehraje.

Jeho absolventskou rolí se stal Harlekýn v diskovní inscenaci textu spolužáka Josefa Doležala Harlekýn je mrtev, v autorově režii. Postava, která prochází celou inscenací jako rezonér, ale také spolutvůrce řady situací, ukazujících postupný rozpad žánru, příběhu, postav, konvenčních pravidel i hodnotového řádu, je v Čapkově podání suverénním hereckým výkonem. I když zde herec interpretuje postavu, kterou si nevytvořil ve své představě sám, což je jeden z principů Ductus deferens, ale kterou mu, a to i autorskými manky, nabídl Doležalův text, je ve výsledku zjevný herecův autorský přístup, osobní a originální tematizace situací a jaksí „osobnostní ručení“ herce za výkon a jeho obsah.

Věřím, že tvůrčí energie, kterou v Čapkovi studium mobilizovalo, a kreativní osvobození se, které mu přinesla práce se spolužáky v souboru Ductus deferens, i ve školních inscenacích Instalace izolace a Harlekýn je mrtev, i schopnost reflexe a sebereflexe, o níž svědčí diplomová práce, povedou dále mladého herce a principála úspěšně českou divadelní krajinou.

Práci doporučuji k obhajobě.

Doc. MgA. Tomáš Töpfer